

Vlaamse
Journalisten
Vereniging

PB-PP|B-17496
BELGIE(N)-BELGIE

DE NIEUWE TYDINGHE

Jaargang 2014 - Nummer 3 - Juli, Augustus, September 2014

VJV-ledenbijeenkomst in Leuven

Driemaandelijks tijdschrift van de Vlaamse Journalistenvereniging (vzw VJV)
www.vjv.info

Afgiftekantoor 2099, Antwerpen X

V.U.: Walter Van den Branden, VJV, AED Studios - Fabriekstraat 38 bus 5 - B-2547 Lint

colofon

DE NIEUWE TYDINGHE

Verantwoordelijke uitgever:

Walter Van den Branden

Vormgeving:

Patrick Proost/Publicom

Eindredactie:

Hilde Van Gool

Cartoons, foto's, artikels: zie bronvermeldingen.

Elke inzender draagt de volle verantwoordelijkheid voor zijn/haar bijdrage.

*

Gehele of gedeeltelijke overname van stukken hieruit kan enkel mits voorafgaande en schriftelijke goedkeuring en met volledige bronvermelding.

*

Niet ondergetekende artikels vallen onder de verantwoordelijkheid van de verantwoordelijke uitgever.

Wettelijk Depot: BD 54.662
Post Erkenningsnummer: P 509477
Jaargang 2014 NR. 3
Driemaandelijks Uitgave

Redactie:

Bestuursraad VJV
AED Studios

Fabriekstraat 38 bus 5 - B-2547 Lint

Website:

www.vjv.info

Mailadres:

info@vjv.info

Sociale media:

Telefoon:

0485 56 31 36

Ook niet-VJV leden kunnen zich abonneren op De Nieuwe Tydinghe. Een abonnement kost 14,50 euro(*) voor een volledige jaargang van vier nummers (januari-april-juli-oktober). Abonneren kan via overschrijving op rekening: IBAN BE30 4758 2050 3111. - BIC KREDBEBB. Met vermelding "Jaarabonnement DNT". Zonder opzegging voor de verschijning van het oktobernummer worden abonnementen automatisch met een jaar verlengd.

(*) verzending naar een adres in België

voorwoord

Nieuwe bazen, nieuwe wetten

Het is zover. Vlaanderen heeft een nieuwe regering die zich klaarmaakt voor een spannende uitdaging. Dat het er ietwat anders zal aan toegaan dan voorheen is nu al overduidelijk. Een drastische besparingsronde is zowat het enige waarover momenteel zekerheid bestaat. En dan nog maar gezwegen over wat ons op federaal niveau te wachten staat. Maar ja, als Vlaamse journalisten vereniging gaat onze aandacht uiteraard vooral in de richting van wat er zich in de komende vijf jaar in Vlaanderen zal afspeelen.

Met heel veel interesse bekeken we daarom het Vlaams regeerakkoord. Een lijvig dossier van zowat honderd zeventenzestig pagina's. Zeer gedetailleerd voor sommige beleidsdomeinen, nogal summier en vaag op andere vlakken. Dit laatste geldt zeker ook voor het mediabeleid dat thuishoort onder de noemer 'cultuur, jeugd en media'. Maar vaagheid heeft ook zijn voordelen. Het is niet omdat er met geen woord gerept wordt over de zwakke positie van de freelancer in het steeds veranderend medialandschap dat er geen beterschap mogelijk is.

Vanuit de gedachte dat hoop doet leven, blijft voor ons het vooruitzicht van de hoop nog steeds prominent aanwezig. Hoop dat de nieuwe Vlaamse beleidsverantwoordelijken niet alleen een luisterend oor hebben voor de problematiek van de vaak gediscrimineerde freelancer. Maar vooral hoop dat zij eindelijk de politieke moed willen opbrengen om de nagenoeg vijfhonderd leden van de Vlaamse Journalisten Vereniging via een aangepaste decretale regelgeving de wettelijke bescherming te geven waarop ze recht hebben. Want dat is nodig. Hoognodig zelfs! De recente heibel rond de nieuwe contracten tussen het Mediahuis en de freelancers heeft eens te meer bewezen dat wij in de journalistieke wereld tot de meest kwetsbare groep behoren. Iets wat naar onze mening diametraal staat op de steeds toenemende belangrijkheid en de nuttigheidsgraad van de freelancer in het huidige en toekomstgerichte medialandschap.

Dames en heren van de Vlaamse regering, wij wensen u alleszins veel succes toe voor uw bewind tijdens de komende vijf jaren. Maar wees er wel op voorbereid dat wij alles in het werk zullen stellen om de weg naar uw kabinetten te vinden en niets onverlet zullen laten om ons gerechtvaardigd doel te bereiken!

Uw voorzitter,

Walter Van den Branden

inhoud

Voorwoord, redactie2

VJV-info

- Verslag ledenbijeenkomst3
- Verzekering gewaarborgd inkomen5
- Nieuwe leden5

Jong talent

- Censuur, klokkenluiders en persvrijheid in Europa7
- Chinese censuur9
- Samenwerking C.H.I.P.S. en KHLeuven9
- Afstuderen10

Van onze leden

- Le Monde: van vernieuwing naar crisis6
- Interview Etienne Vermeersch11
- Boek: Rechter, woord en tegenwoord12
- Margritte Museum-Huis13
- Boek: Grenzeloos Oostends14
- Boek: 115 jaar Cercle Brugge14
- Titanic: the artifact exhibition15
- Boek: De berg zegt16

VJV-ledenbijeenkomst in Leuven

Op zaterdag 24 mei was het, in het kader van haar jaarlijkse voorjaarsactiviteit, voor de Vlaamse Journalisten Vereniging verzamelen geblazen in Leuven. Bijna 50 leden en 25 partners waren aanwezig op het appel.

De keuze op de Stad Leuven was niet toevallig en paste perfect in de Ronde van Vlaanderen waarbij sinds enkele jaren de bijeenkomsten van de Vlaamse Journalisten Vereniging telkens in een andere Vlaamse stad plaatsvinden. Ditmaal was Leuven dus aan de beurt en wel naar aanleiding van de aldaar in het Radiohuis georganiseerde VRT-tentoonstelling in het kader van 100 jaar radio.

Na de gebruikelijke koffie met gebak bij de aankomst kregen de aanwezigen de kans om in twee groepen de tentoonstelling '100 jaar Radio' te bezoeken. Een overwegend nostalgische kennismaking met honderd jaar radiogeschiedenis waarbij vooral de ouderen werden geconfronteerd met de overblijfselen van heel wat herin-

neringen uit hun jeugdijaren. Omdat de tentoonstelling veeleer was afgestemd op een schoolse doelgroep, dan wel op een groep bezoekers die vanuit hun journalistieke activiteiten met het radiovak vertrouwd zijn, was zij voor sommigen ietwat teleurstellend en ondermaats. Maar ja... iedereen tevreden

stellen is niet altijd eenvoudig. Zeker niet wanneer je te maken hebt met een nogal kritische groep journalisten. Maar daar hebben we inmiddels al ruimschoots mee leren leven!

vervolg op pagina 4

Tegen het middaguur werd het gezelschap door de Schepen voor Communicatie Els Van Hoof opgewacht in de aanpalende Wandelzaal van het Leuvense Stadhuis. Na de gebruikelijke wederzijdse toespraken en plichtplegingen werd door het stadsbestuur een receptie aangeboden. Alvast de gelegenheid om uitgebreid van gedachten te wisselen over meer en minder journalistieke getinte onderwerpen.

Na de receptie was het dan opnieuw verzamelen geblazen in het Radiohuis voor het ledendiner. Met een copieuze

noteer nu reeds in uw agenda!

De eerstvolgende ledenbijeenkomst van de Vlaamse Journalisten Vereniging - de Jaarlijkse Statutaire Ledenvergadering - is gepland op **zaterdag 6 december 2014 in Kortrijk**. De uitnodiging en het programma volgen later.

maaltijd, rijkelijk voorzien van de nodige drank werd deze bijeenkomst, in de geest van de Vlaamse journalistieke traditie, op Bourgondische wijze afgesloten en werd alweer uitgekeken naar

de eerstvolgende VJV-bijeenkomst op het einde van het jaar.

Walter Van den Branden
Foto's © Bernard Decock

Verzekerd gewaarborgd inkomen voor journalisten

In samenspraak met verzekeraar Securex kunnen de leden van de Vlaamse Journalisten Vereniging een 'Verzekering Gewaarborgd Inkomen 25u/24 voor zelfstandige journalisten' afsluiten.

Het betreft een uitgebreide dekking tegen een aantrekkelijk tarief, speciaal op maat uitgewerkt voor onze leden die op zelfstandige basis journalistiek actief zijn in hoofdberoep zodat zij zich tijdens een eventuele periode van arbeidsongeschiktheid alsvast geen financiële zorgen dienen te maken.

Er zijn verschillende formules en uitbreidingen mogelijk zoals:

- Een tussenkomst in de medische kosten ten gevolge van een ongeval;
- De uitkering van een kapitaal bij overlijden of volledige en bestendige invaliditeit ten gevolge van een ongeval;
- Een Engelse vrijstelling: indien de invaliditeitsperiode langer is dan de carenstijd, wordt de rente vanaf de eerste dag arbeidsongeschiktheid uitgekeerd.

Uitgebreide informatie is terug te vinden op de website van de Vlaamse Journalisten Vereniging (www.vjv.info) of rechtstreeks bij Securex via: Hilde Verhofstadt - Vernailen Business Development Manager | BU Insurance T +32 53 73 18 09 | M +32 479 77 00 18 hilde.vernailen@securex.be | www.securex.be

Nieuwe leden

VJV mocht de voorbije maanden de volgende nieuwe leden verwelkomen:

- 1067 **Gil DEJONGHE** uit Ekeren, reporter voor Retaildetail.be
- 1068 **Frank EECKHOUT** uit Letterhoutem, reporter voor Het Laatste Nieuws, Radio2 O-VL
- 1069 **Benjamin LEMBRECHTS** uit Merksem, cameraman/redacteur voor 112antwerpen.be
- 1070 **Alain VAN DER DOODT** uit Deurne, fotograaf voor bmxnews.be
- 1071 **Thomas SNEYERS** uit Lummen, redacteur/webmaster voor start-box.be
- 1072 **Kersten VAN KERCKHOVEN** uit Westmeerbeek, fotograaf bij Vlaamse Wielrijder, BMXnews.be
- 1073 **Joy DE MEULEMEESTER** uit Oudenaarde, redacteur bij Stampmedia
- 1074 **Yves VERHAERT** uit Dessel, Fotograaf/redacteur bij 112antwerpen.be
- 1075 **Laurens SOENEN** uit Sint-Martens-Latem, reporter bij Stampmedia
- 1076 **Geert WIJNS** uit Heist-op-den-Berg, fotograaf bij offroadbiking.eu
- 1077 **Bart RAEYMAEKERS** uit Kasterlee, fotograaf bij start-box.be
- 1078 **Vincent WILLEMS** uit Oostkamp, fotograaf bij gemeente Oostkamp
- 1079 **Wouter TOELEN** uit Houthalen, fotograaf/redacteur bij start-box.be
- 1080 **Lieselotte WROBEL** uit Maasmechelen, reporter bij Limburgactueel
- 1081 **Brent SCHROEYENS** uit Boom, fotograaf/redacteur bij zalu.be/spoedmagazine
- 1082 **Arne VAN HAUWERMEIREN** uit Boom, reporter bij zalu.be/spoedmagazine
- 1083 **Theofiel COSEMANS** uit Meeswijk, fotograaf bij vtz.be
- 1084 **Liesbeth KNAEPS** uit Antwerpen, fotograaf bij Stampmedia
- 1085 **Valerie VAN NUFFEL** uit Bilzen, reporter bij Stampmedia
- 1086 **Jitse MARISSENS** uit Messelbroek, reporter/fotograaf bij cyclingsite.be
- 1087 **Ives DE VOS** uit Kluisbergen, fotograaf/reporter bij KR-nieuws
- 1088 **Carlo ULTEE** uit Aardenburg, fotograaf/reporter bij Ziezeeland, Rondje West
- 1089 **Kim WAUTERS** uit Mere, reporter bij Primo tv-gids, De regiogids

Le Monde

van vernieuwing naar crisis

In het voorjaar 2013 kondigde de Franse kwaliteitskrant Le Monde een reorganisatieplan aan, waarbij de digitale activiteiten een centrale rol kregen toe-

bedeeld. Het was ook noodzakelijk, want de krant was zwaar verlieslatend. De ervaren journaliste Natalie Nougayrède werd door aandeelhouders en redactieraad aangewezen om Le Monde een nieuw elan te geven. De eerste vrouwelijke directrice van het blad gooide echter al snel de handdoek in de ring. Het plan dat ze in het najaar 2014 voor de 70ste verjaardag van de krant voorzag, zal mogelijk nog een crisis parfum dragen.

Le Monde kende van bij de lancering in 1944 een moeilijke start. De ambitie van stichter-hoofdredacteur Hubert Beuve-Méry om enkel degelijke informatie te verschaffen met de nadruk op buitenlandse nieuws lag hier aan de basis. Zonder toegevingen werd deze drang naar kwaliteitsjournalistiek, met een gematigde progressieve bril, echter doorgezet. Zo dreigde Beuve-Méry in 1951 met ontslag in een aanslepend conflict met de uitgever. De journalisten stonden echter als één man achter de hoofdredacteur en het kapitaal van Le Monde werd zelfs verhoogd. Bovendien kwam 28 procent van de aandelen met vetorecht bij de Société des Rédacteurs terecht, een marge die in 1968 naar 40 procent werd opgetrokken. Beuve-Méry werd opgevolgd door Jacques Fauvet die in de jaren '80 geconfronteerd werd met bedrijfsverlies. De intrede van de groep Hachette zorgde echter via een forse financiële input voor vernieuwing en rust. In 1994 herstructureerde Jean-Marie Colombani en bracht de krant ook online. Er volgde een lange periode van hoogconjunctuur met stijgende verkoopcijfers en aandacht voor de digitale media. Vanaf 2003 kwam de krant echter in woelig water. Le Monde werd beschuldigd haar ziel te verkopen voor geld en macht. Colombani verliet dan ook de krant in 2007. Zijn opvolgers verkochten de regionale dagbladtitels en een batterij tijdschriften en vonden een Franse overnemer. De krant ontsloeg uiteindelijk 130 werknemers en leende miljoenen om het hoofd boven water te kunnen houden. Tussen 2012 en 2014 diende de krant nog een schuldenlast van 69 miljoen goed te maken.

Nougayrède

In maart 2013 benoemden de grootaandeelhouders van Le Monde de ervaren journaliste Natalie Nougayrède tot nieuwe directrice. De redactieraad keurde haar komst met een overweldigende meerderheid goed. De eerste vrouwelijke directrice van de wereldbepaalde krant kreeg een heldere opdracht mee. Zij moest Le Monde reorganiseren tot een winstgevend multimedialbedrijf. Een grote uitdaging vermits het bedrijf in 2013 een verlies van 2,5 miljoen liet noteren. Voor Nougayrède kwam het er dus vooral op aan om de

digitale activiteiten uit te breiden. In het voorjaar pakte ze uit met een drastisch reorganisatieplan, waarbij een zestigtal journalisten de switch van de gedrukte naar de digitale krant zouden maken. Verder zou er ook gesleuteld worden aan het nieuwsaanbod op website, smartphone en tablet. Uiteraard hield dit een zekere samensmelting in van web- en krantenredactie. Eén en ander was niet naar de zin van de redactieraad, die eiste dat er eerst orde op zaken werd gesteld. Toen er geen onmiddellijk antwoord kwam, namen zeven van de elf redactiechefs ontslag. Aan de basis lag ook een gebrek aan vertrouwen en communicatie met de directie. Nougayrède kon alleen nog maar vaststellen dat de aanval op het management haar vernieuwingsoperatie saboteerde. Ze nam dan ook ontslag, een jaar nadat ze met de steun van een overgrote meerderheid van het personeel toetrad tot de hoofdredactie. Volgens een onderzoeksbureau viel het management zeer zwak uit. De gereputeerde journaliste slaagde er dus niet in Le Monde op de sporen van het digitale tijdperk te zetten.

Toekomst

In tegenstelling tot bv. de Angelsaksische landen blijven de Franse journalisten, in het bijzonder zij die werken voor de kwaliteitspers, voornamelijk de kaart van de gedrukte media trekken. De aandeelhouders blijken er dan weer een tegengestelde mening op na te houden. Zij willen wel de digitale weg op, maar botsen op de conservatieve wetgeving en soms ook op de corporatistische reflex van de journalisten. Vraag blijft hoever het water aan de lippen moet komen vooraleer er een andere weg wordt ingeslagen. Le Monde werd reeds meermaals geconfronteerd met sociale conflicten en zag in zeven jaar drie directeurs de revue passeren. Ondertussen blijven de verkoopcijfers dalen, verhogen de bedrijfsverliezen en blijft het rommelen op het bestuurlijk vlak.

Verkoopcijfers

2005	2009	2010	2011	2012	2013
320.704	288.049	286.348	292.765*	288.113	275.310

*voortaan met digitale ex.

De krant stelde Gilles van Kote in mei van dit jaar aan als interim-directeur. Hij was de woordvoerder van de groep journalisten die afstand nam van de vernieuwingsoperatie van Natalie Nougayrède en die voordien ook voorzitter was van de redactieraad. Hij hoopt in het najaar een nieuwe directeur te kunnen verwelkomen. Dat zou dan samenvallen met de 70ste verjaardag van de krant waarvoor Natalie Nougayrède nog een groots evenement had uitgetekend. In navolging van het The New Yorker Festival plande ze "Le Monde Festival" onder het motto: Le Monde de demain, parlons-en aujourd'hui. Hopelijk halen de tijdens het evenement geplande debatten Le Monde uit de crisissfeer.

Guy Freiermuth

Censuur, klokkenluiders en persvrijheid in Europa

We horen in de berichtgeving over censuur geregeld schandalen opduiken uit verre landen, maar hebben wij in Europa, het bastion van de vrije pers, ook vormen van censuur? Nog niet zo lang geleden wilde de Hongaarse regering censuurwetten invoeren, tot grote woede van Europa. Laten we dus het eigen nest eens onder de loep nemen.

De verhalen over censuur kennen we maar al te goed uit het (verre) buitenland. Denk maar aan de gefotostohpte menigte bij de begrafenis van Kim Jong-Il. Denk aan de recente af luisterpraktijken van the National Security Agency (NSA). Denk aan China dat het internet voor zijn burgers grotendeels ontoegankelijk maakt. Maar is het wel altijd zo'n ver-van-ons-bedshow? Hebben wij in Europa, het bastion van de vrije pers, ook vormen van censuur?

Rob Heirbaut, politiek journalist bij de VRT en Europakenner: "In België is censuur verboden. De overheid mag niets censureren. Af en toe zijn er wel vragen van particulieren om de publicatie van artikels of boeken te verbieden, boeken over Delphine Boël en dat soort dingen. Dat gebeurt vaak via een eenzijdig verzoekschrift en rechters gaan daar soms op in. Dat mag eigenlijk bij wet niet en wordt dus ook door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens bekritiseerd. In andere landen denk ik dat het ongeveer gelijkaardig is. Elk land heeft daar een beetje zijn traditie in, maar in principe zou censuur bij ons toch niet mogen bestaan."

Lucas De Vos, Europajournalist bij de VRT: "Men probeert met alle mogelijke middelen de journalisten te intimideren en te lijmen. Het grootste gevaar is niet de regelrechte censuur, want de persvrijheid is gegarandeerd. Het grootste gevaar is zelfcensuur. Dit gaat mij vooral om de concentratie van media - waar de situatie in Italië (Mediaset van Berlusconi) een goed voorbeeld van is - en verstrakking van media. Dit zag je enorm na de hele

heisa rond de Mohammed-cartoons. Een heisa die trouwens veel zegt over de autocensuur die wij zelf beginnen toe te passen."

Inge Vrancken, buitenlandjournaliste bij de VRT: "Er is overall censuur, dat moeten we niet ontkennen. Overall voel je wel dat persvrijheid heel erg onder druk komt te staan, ook in Europa. Bijvoorbeeld door af luisterschandalen, als je ziet hoe de partner van Glenn Greenwald, een onthullingsjournalist van The Guardian, een tijd lang is aangehouden in een luchthaven omdat Greenwald zelf mogelijk documenten in zijn bezit had. Kijk naar Griekenland waar de openbare omroep (ERT) gewoon wordt gesloten. Kijk naar Oekraïne waar journalisten achtervolgd en in elkaar geslagen worden. Aan de poort van Europa, in half Europees Turkije, gaat het verschrikkelijk. Het is daar een van de slechtste situaties wat persvrijheid betreft. Maar ook in onze contreien is er altijd wel druk. Het is heel moeilijk, maar ook heel belangrijk, dat redacties weerstaan aan elke vorm van druk, politieke en commerciële. Want ook het commerciële aspect blijft heel hard op de nieuwsredacties drukken in deze veranderende tijden waar veel meer via internet gaat."

Wat doet de EU?

Heirbaut: "Persvrijheid is een absolute vereiste voor toetreding tot de EU. Om te beginnen moeten lidstaten die willen toetreden tot de Europese Unie voldoen aan de criteria van Kopenhagen. Een van die criteria is dat ze een volwaardige democratische rechtsstaat moeten zijn, en van zo'n rechtsstaat is persvrijheid een essentieel onderdeel. Op 13 februari heeft de Eurocommis-

jong
talent

Vlaanderen kent, zowel in hoger als in universitair onderwijs, een groot aanbod aan journalistieke opleidingen. Omdat de toekomst van het medialandschap in Vlaanderen in grote mate bepaald wordt door de aard van deze opleidingen en de afgestudeerden wil de Vlaamse Journalisten Vereniging, in samenspraak met het Departement Media van de Vlaamse Overheid, deze opleidingen en het werk van studenten en pas afgestudeerden extra onder de aandacht brengen.

saris voor Uitbreiding, Štefan Füle, daar nog over gesproken toen hij het had over Oekraïne. Oekraïne is weliswaar geen kandidaat-lidstaat, maar persvrijheid is een essentiële waarde waar wij in Europa veel belang aan hechten. Hetzelfde geldt voor Turkije, dat is wel een kandidaat-lidstaat, maar de regering probeert er nu internet te censureren. Dat is een groot probleem voor Europa. Als Turkije lid wil worden, zal het dat niet meer mogen doen."

De Vos: "De Raad van Europa heeft Turkije al meer dan 3000 keer veroordeeld, maar daar is nooit iets aan gedaan. De Raad is een moreel gezaghebbend instituut. Ze is ouder dan de Europese Unie en telt 56 leden op het ogenblik. Daar zitten onder meer Turkije, Rusland en Oekraïne bij. De Raad van Europa houdt zich uitsluitend bezig met het in het oog houden van de democratische waarden en de mensenrechten in Europa."

Heirbaut: "De Commissie maakt elk jaar een rapport voor landen die willen toetreden tot de Europese Unie. In dit rapport staat hoe het gesteld is met het naleven van die criteria van Kopenhagen. Wanneer dat volgens hen in orde is, zijn het de lidstaten zelf

vervolg op pagina 8

die het definitief moeten tonen. Vanaf dan wordt een land kandidaat-lid. Het is pas wanneer je kandidaat-lid bent dat je kan beginnen te onderhandelen over toetreding. Het verloopt in verschillende stappen. Om een voorbeeld te geven: voor Polen en andere landen in Centraal- en Oost-Europa heeft de EU in december 2002 gezegd dat ze voldoen aan de criteria van Kopenhagen, de onderhandelingen over lidmaatschap zijn pas enkele jaren later begonnen.”

Klokkenluiders en anonimiteit

In een verslag van de ‘Steering Committee on Media and Information Society’ van de Raad van Europa (punt 73.) staat dat ze iets willen veranderen aan de anonimiteit van het internet. Het gebruiken van een pseudoniem moet moeilijker te gebruiken worden, maar ze moeten wel een manier vinden om klokkenluiders te beschermen. Op het eerste gezicht een contradictorisch onderwerp.

Vrancken: “Dat je de identiteit van klokkenluiders moet beschermen lijkt mij evident. Je moet natuurlijk zien in hoeverre ze geloofwaardig zijn, maar als ze dat zijn moet je die mensen wel beschermen. We kunnen ons wel wat vragen stellen bij wat er nu met Snowden gebeurt bijvoorbeeld. Qua anonimiteit op het internet denk ik dat je gewoon de verschillende platformen moet kunnen gebruiken voor wat ze zijn. Het internet is nu eenmaal iets publieks waar mensen zich kunnen uitgeven voor wie ze willen. Daarnaast heb je de gewone media waar er minder ongecontroleerd wordt gewerkt. Ik denk dat we dat gewoon uit elkaar moeten houden. Het lijkt mij een behoorlijke inbreuk op de privacy om ook via het internet de identiteit te gaan vastleggen.”

De Vos: “Anonimiteit garanderen op het internet is pure fictie. Je moet maar het woordje ‘atoombom’ of ‘zelfmoordactie’ gebruiken en gegerandeerd weet de NSA dat je dat geschreven hebt op het internet. Niet enkel de NSA, want de Europese pot verwijt de Amerikaanse ketel hier een beetje. Vorige week is bijvoorbeeld nog gebleken dat de Nederlandse geheime dienst veel meer heeft afge-

luisterd dan de NSA. Dit betekent dat de overheid haar eigen burgers in het oog houdt. Bij ons gebeurt precies hetzelfde. De politie is op dit moment aan het klagen dat ze niet genoeg geld heeft. Waar gaat dat geld naartoe denk je? “97% lonen”, daar geloof ik geen fluit van. De telefoontaps, elk jaar is er een exorbitant bedrag dat ze over hun limiet gaan. Waarom zijn telefoontaps nodig, om u en mij af te luisteren? Wie macht heeft wil absoluut die macht consolideren en daarvoor heb je tegenmachters nodig. Een van die machten zijn klokkenluiders. Zo’n tegenmacht moet ook opgepikt worden natuurlijk. In dit geval is het The Guardian geweest die het heeft durven publiceren. Je moet maar durven. Ook de hoofdredacteur van The Guardian is onder druk gezet. De harde schijven moesten vernietigd worden, maar natuurlijk zijn ze slim genoeg geweest om daar al lang kopieën van te hebben. De overheid kan beslissen dat een krant een paar maanden gesloten wordt, dan is ze failliet. Dat is natuurlijk een weinig subtiele manier om censuur toe te passen zonder dat je het officieel toepast. Het begrip censuur zou ook wel eens aangepast mogen worden aan de nieuwe en moderne media. Ik ga ervan uit dat elke burger het recht heeft alles te weten, maar ik ben natuurlijk een anarchist. Zelfs een minister van Defensie moet mij niet komen zeggen dat ik iets niet mag weten omdat het geheim is. Dat is flauwekul.”

"Je mist liever een primeur dan dat je achteraf je bericht moet intrekken"

Er is een groeiende kloof tussen mensen die hun nieuws bij de traditionele media halen en degenen die zelf op het internet gaan zoeken. “Ze laten zo veel niet zien”, is vaak het argument van de veeleer jonge nieuwsconsument die tegenwoordig zijn nieuws van overal haalt. De internetgeneratie ziet zoveel dingen online die zelfs niet vernoemd worden in een traditioneel nieuwsorgaan. Wat doet onze openbare omroep met haar bronnen? Worden er soms bewust zaken niet gebracht en waarom?

Vrancken: “Als je kijkt naar Syrië, hebben we met geen van beide par-

tijen iets te maken. Zeker in het begin van het conflict werd er vaak gezegd: ‘De media nemen het op voor de rebellen’ en ‘Ze hebben sympathie voor de oppositie tegen het regime’, maar je moet daarbij wel het hele plaatje bekijken. Ten eerste hebben wij als journalisten er geen enkel voordeel bij het op te nemen voor de een of de ander. Wij als VRT proberen al heel lang een persvisum te krijgen voor Syrië. We krijgen dat niet. We kunnen dus enkel illegaal naar Syrië gaan, wat de facto betekent dat je alleen bij de rebellen kan gaan kijken en niet aan de kant van het Syrische leger, wat we wel willen.”

De Vos: “Wat we met bronnen doen is een zeer pertinente vraag. Daar wordt ook constant op de redactie over gediscussieerd. We kennen onze specialisten ter zake en daar bellen we naar. Als er twijfel is tussen de verschillende specialisten, dan is de kans groot dat we het ten minste voor een half uur, een uur of een dag inhouden. Het kan mij niet schelen wat de concurrentie zegt, ik wil eerst zeker zijn. Je mist liever een primeur dan dat je achteraf je bericht moet intrekken. Nog een probleem is dat er zo veel afgeschreven wordt van elkaar dat je na een tijd niet meer weet waar de echte bron is. Het eerste slachtoffer is altijd de waarheid, zeker in oorlogstijden. Iedereen wil de informatie kleuren zoals het hem zelf het beste uitkomt. Maar ik denk dat de kijker of luisteraar verstandig genoeg is om te zien wie er aan het opscheppen of aan het liegen is.”

Heirbaut: “Wij willen natuurlijk dat de mensen graag naar ons journaal kijken en naar ons nieuws luisteren maar we denken toch vooral aan de vraag: ‘Wat vinden wij dat de mensen moeten weten?’ We proberen dit te brengen op een manier die zo veel mogelijk mensen kan boeien, en we zijn natuurlijk een omroep die voor een groot publiek werkt. We gaan geen berichten brengen die slechts voor een paar mensen relevant zijn en enkel de echte incrowd interesseren.”

Jules Maeyens

Dit artikel werd bereidwillig ter beschikking gesteld door Erasmus Hogeschool Brussel, Departement Management, Media en Maatschappij. Meer interessante mediabijdragen worden regelmatig gepubliceerd via www.erasmix.be

Chinese censuur doorbroken ter ere van de Internationale Dag van de Persvrijheid

Op 3 mei is het de Internationale Dag van de Persvrijheid. Maar niet in China, want daar is er geen sprake van persvrijheid. Daarom stak Humo onze Chinese vrienden een ongecensureerd handje toe. Ze lieten een artikel dat verboden werd in China drukken, in China. Op T-Shirts, Mousepads, iPhone covers, mokken en petten.

Op 3 mei is het de Internationale Dag van de Persvrijheid. Maar niet in China, want daar is er geen sprake van persvrijheid. Onlangs ging de Chinese overheid zelfs nog een stap verder. Een artikel over het ontbreken van een democratische grondwet, vrijheid en inspraak, werd niet alleen gecensureerd, maar ook nog eens dermate herschreven dat het een eerbetoon aan de Chinese Communistische Partij werd. Daarom stak Humo onze Chinese vrienden een ongecensureerd handje toe. Ze wilden de ongecensureerde versie van het bewuste artikel laten drukken. In China. Op T-Shirts, Mousepads, iPhone covers, mokken en petten.

Meestal werd het geweigerd. Maar uiteindelijk kregen ze het ongecensureerde artikel toch voorbij de Chinese censuur. Zo kregen Chinese naaisters, drukkers, vouwers, inpakkers en andere arbeiders eindelijk ook eens een ongecensureerd artikel te lezen. En konden ze het delen met hun landgenoten. De actie wil vooral ook een hart onder de riem steken van de duizenden activisten die zich elke dag inzetten voor persvrijheid wereldwijd. Humo verkoopt de ongecensureer-

de artikelen op humo.be/persvrijheid. De opbrengst gaat integraal naar Reporters Zonder Grenzen.

Cao Guoxing (journalist, Shanghai): "Thank you for helping the Chinese and help the world to notice about censorship."

Benjamin Ismaïl (Hoofd Azië, Reporters zonder Grenzen): "It is very difficult of course, to spread these kinds of articles, which are not only about facts but also strong opinions..."

Jens Mortier

Bron: CHIPS/StampMedia

KHLeuven-student maakt interactief reisverhaal over Koerdistan C.H.I.P.S. vzw en KHLeuven slaan handen in elkaar

Bahram Maaruf (22) studeert sociaal-cultureel werk aan de KHLeuven. In het kader van zijn studies keerde hij samen met zijn vader terug naar Iraaks Koerdistan. In samenwerking met C.H.I.P.S. vzw verwerkte hij zijn bevindingen en ontdekkingen eerst tot een blog, later tot een interactief (audio)boek.

Bahram omschrijft zichzelf als een 'tweedegeneratiemi-grant'. Alhoewel hij opgegroeid is in Vlaanderen, groeide bij hem de noodzaak om het Koerdische deel van zijn identiteit samen met zijn vader te ontdekken. Hij mocht van de KHLeuven in de periode maart-april afreizen naar Irak en hield een dagboek bij voor het opleidingsonderdeel Intercultureel werken.

Het verslag van deze ontdekkingstocht werd verwerkt tot een interactieve evocatie. Deze voert de lezer mee naar alle bezochte plekken en geeft extra duiding bij personen,

plaatsen en geschiedkundige feiten.

C.H.I.P.S. vzw reikt met dit initiatief en vanuit het jeugdwerk mogelijkheden aan voor nieuwe publicatiemethoden via digitale media. De publicatie is toegankelijk via webbrowser, als iBook, geschikt voor Kindle en via een speciale app voor iPad.

Het reisverhaal werd op dinsdag 24 juni in de aula van de KHLeuven in Heverlee voorgesteld in aanwezigheid van Bahram en zijn vader.

www.stampmedia.be/rubriek/bahram-in-koerdistan

Bron: CHIPS/StampMedia

Afstuderen

Afstuderen. Voor mij maakt dat gevoelens als vreugde en vooral verlossing los. Toen ik kind was, begon ik de kriebels voor het schrijven te voelen. Al was ik er toen rotsvast van overtuigd dat ik psychologe ging worden. Gelukkig koos ik later voor Journalistiek. En geloof mij, het is geen al te makkelijk pad om je doelen te kunnen bereiken.

Tien voor taal

Tijdens de lagere school kregen we vaak de opdracht opstelletjes te schrijven. Ik stond er om bekend dat ik mijn opstelletje als eerste klaar had. Ik begon na school meteen te schrijven en mijn fantasie sloeg op hol. Mijn klasgenoten maakten vaak gebruik van mij, zodat ik ook hun werkjes kant en klaar afwerkte. Maar goed, zolang ik maar bezig kon zijn met taal. Voor wiskunde paste ik liever. Ik volgde daar zelfs bijles voor omdat het mij echt niet interesseerde. Enkel wanneer we een besluit mochten vormen en dat mochten opschrijven. Dan kwamen er weer lettertjes aan te pas.

Medisch probleempje

Nadat ik afgestudeerd was aan de middelbare school was mijn zin voor Psychologie helemaal over. Ik had zelf enkele bewogen jaartjes achter de rug waardoor ik vaak in contact kwam met een psychologe. Ik voelde me vrij zwak en ik had geen doel meer voor ogen. Totdat ik voor de studies Journalistiek koos. Drie jaar les volgen én in avondschool nog een extra cursus Copywrite. Ik moest én ik zou uitblinken in wat ik graag deed.

Beginnelingen zijn losers

Ik voelde mij écht een 'loser' wanneer ik voor het eerst naar een persevenement ging. Fotografen die haast vechten voor een klikje, redacteurs die om ter eerst hun artikel wilden insturen én natuurlijk heel wat bekende mensen. Ik heb me toen bewust op de achtergrond gehouden en vaak redacteurs zitten observeren. Dat heb ik wel enkele keren gedaan, totdat ik klaar was om mij in de menigte te wringen. Ik schreef vanaf dan voor enkele jongerenpersagentschappen, blogs en wat mediawebsites. Mijn artikels werden gecheckt en gedubbelcheckt, mijn teksten werden doorgestuurd en enkele haalden zelfs de krant.

Stage lopen zorgt voor de meest leerrijke ervaringen

Ik koos voor stages bij Het Belang van Limburg, Jim en MNM. Zo had ik toch eens kunnen proeven van het werken voor een krant, televisiehuis en een radiozender. Zonder twijfel vond ik radio het allerleukst. Ik heb bijna zes maanden stage gelopen en hierdoor heb ik heel veel

kunnen leren. Ik voelde wel dat ik met mijn 20-jarige leeftijd nog veel te leren had. Mensen met jarenlange ervaring hebben mij in hun wereld meegenomen, waaruit je honderd keer sterker uitkomt.

Harde wereld

Ik dacht dat ik goed met kritiek omkon, maar helaas zijn journalisten vaak zo hard tegen elkaar. Je krijgt bakken kritiek over je heen. Dozen papieren zakdoekjes heb ik opgebruikt door mijn honderd liter aan traanvocht. Ik heb alle kritiek opgeschreven in een boekje, waar ik na ongeveer een klein jaartje eens heb doorbladerd. Dan pas besef je eigenlijk dat al deze kritiek opbouwend is en je met deze kritiek tenminste aan het werk kunt om verder te bouwen aan je toekomst.

Starten maar

Ik heb een half jaar mogen werken voor een productiehuis als redacteur. Mijn eerste werkervaring in de journalistiek zit er voor mij dus al op. Toch heb ik nog steeds het gevoel dat ik veel kan bijleren. Ik start volgende week met een cursus rond creatief schrijven en daarvoor ga ik bij Mediaalaan nog een korte stage lopen. Nieuwe doelen stellen, ervaring opdoen maar vooral genieten van je job is zo hard van toepassing bij journalistes. Als kers op de taart ben ik al een tijdje lid van de Vlaamse Journalisten Vereniging, een titel waar je als beginnend journalist erg fier op mag zijn.

Yentl Keuppens

Moraalfilosoof Etienne Vermeersch:

‘Gelukkig is euthanasie bij kinderen mogelijk’

Als radio, pers of televisie voor een interview, debat of een ethische discussie nood hebben aan een gerespecteerd gesprekspartner dan weet men Etienne Vermeersch wel te vinden. De filosoof heeft over alles een eigen, dikwijls controversiële mening. Volgende maand 80 jaar jong en nog steeds met beide voeten volop in deze wereld.

We zijn benieuwd om kennis te maken met zoveel wijsheid en worden ten huize Vermeersch eigenaardig verwelkomd: “Zijn jullie goed verzekerd? ’t Is hier betreden op eigen risico. Pas op dat je geen benen breekt’. Het lijkt wel alsof we zijn terecht gekomen in een TV aflevering van Extreme Verzamelwoede. Honderden, duizenden boeken, dossiers, papier, documenten, tijdschriften liggen overal metershoog gestapeld. Er is bijna geen doorkomen aan. “Dit zal wel het wanordelijkste kantoor van het westelijk halfrond zijn”, merkt hij op. De chaos van een gestructureerd denker.

“Mijn vader was smid, nadien machinist bij de ijzeren weg. Ik zou in z’n voetsporen treden. Werken bij de spoorwegen, als instructeur of ingenieur. Ik had een exuberante belangstelling voor wetenschappen, vooral natuurkunde, wiskunde en fysica. Dat is altijd zo gebleven. Als kind las ik 4 boeken per week. Geen onnozele verhaaltjes maar zware kost, hoe moeilijker hoe liever”. We zijn nieuwsgierig naar het IQ van Vermeersch. Hij weet het niet, heeft het nooit laten berekenen. “Omdat mijn ouders aanspraak konden maken op een toelage van het ‘Fonds voor meerbegaafden’ moest ik testen afleggen. Nooit de uitslag geweten maar ’t zal niet slecht zijn geweest want pa en ma kregen het geld. Mijn belangstelling was universeel. Leren hoe de dingen in mekaar zitten, dat boeide me. Een kapotte radio repareren, experimenteren met waterstof, een systeem bedenken om treinen automatisch te doen stoppen bij het passeren van een rood licht, ik kon er niet genoeg van krijgen”.

VJV-lid Frans van Damme in gesprek met Etienne Vermeersch. (Foto © Jean Buyle)

‘Mijn kap over de haag gesmeten’

Het leven neemt soms eigenaardige en onvoorziene wendingen. Etienne kwam in een geloofscrisis terecht. Hij trad in het klooster en koos voor de strengste orde: de Jezuïeten. “De intrede had niet het gewenste resultaat, ik kreeg geen antwoord op mijn vragen. Ik werd in het klooster ongelukkig en ongelovig. Koran of christendom of sektes, ik weet er alles over. Soms is het moeilijk om van je geloof los te komen, de emotionele band is dikwijls erg intens. In de bijbel wordt slavernij goedgekeurd, volgens de Koran mag een man 4 echtgenotes en veel slavinnen hebben. Kom zeg, geen enkele God zou dat goedkeuren. God is niet goed wijs, er bestaat geen God”. Etienne liet de kerk achter zich en werd atheïst. “Wie nadenkt over het geloof en godsdiensten bestudeert krijgt een afkeer. Ik heb mijn kap over de haag gesmeten (lacht). Verstandige mensen die godsdienstig blijven, ik begrijp het niet”.

Vermeersch geniet rustig en vrij gelijkmatig van het leven. Niet extreem of uitbundig gelukkig maar blij omdat hij gespaard bleef van grote tegenslagen. “Ik heb geleefd om te doen wat ik graag doe. Ik kan fouten toegeven al heb ik meestal gelijk. Oud worden is niet vervelend, ik voel me geen bejaarde. Het geheugen vermindert maar er is Google. Ik heb geen angst om dood te gaan, ben voorstander van

euthanasie. Ook bij kinderen! Er zijn hierover al veel stomiteiten verteld en geschreven. Men moet niet rond de pot draaien. Niemand, maar dan ook niemand wordt onder druk gezet om euthanasie te vragen. Men spreekt over kinderen maar meestal gaat het om jongeren. Die moeten toch niet nodeloos en uitzichtloos afzien. Men moet lijden niet verheerlijken. De beslissing om euthanasie ook mogelijk te maken voor wilsbekwame minderjarigen kwam er niet holderdebolder, het was een goede en weldoordachte beslissing. België heeft de beste euthanasieregeling ter wereld”.

‘Ik heb altijd graag vrouwen gezien’

Na jaren van gebed en onthouding in het jezuïetenklooster kwam Vermeersch terug in de gewone wereld. Aanvankelijk verliep die overgang stroef. “Op het vlak van mijn studies waren er geen problemen. Ik studeerde klassieke filologie en doceerde later in filosofie. Vrouwen, dat lag moeilijker, het was wennen. Jaren had ik geen fysiek contact en ineens begon alles in mij te leven. Ik las in het Kinsey-rapport dat 92 % van de jongens masturbeerde. Ik ben abnormaal dacht ik en heb dus maar snel bijgeleerd. De jaren ‘60 waren de tijd van de seksuele avant-garde. Men experimenteerde met lesbisch vrijen of ging in een commune leven. Zelf had ik enkele relaties

vervolg op pagina 12

voor ik mijn vrouw leerde kennen. Op een dag werd ik passioneel verliefd. Ik kon aan niks anders denken. Dat nooit meer dacht ik nadien. De gedachte om mezelf niet onder controle te hebben vind ik ondraaglijk, maakt me onrustig”.

Etienne kent geen jaloezie. Geven en nemen, elkaar de nodige vrijheid geven, gezamenlijke interesses en intelligentie zijn belangrijk. Erotiek hoeft niet noodzakelijk seksueel gebonden te zijn. “Een open huwelijk is nooit iets voor mij geweest. Ik ben wel eens naar de hoeren geweest maar mijn vrouw wist dat al lang. Daar kwam ook geen relatie aan te pas, ik moest gewoon weten wat dat was, een prostituée. Ik heb altijd graag vrouwen gezien, altijd een goede relatie gehad met vrouwelijk schoon. Nu nog trouwens. Alhoewel, pretentieuze vrouwen geven me een negatief gevoel. Ik ben sentimenteel romantisch maar laat het niet blijken”.

Heeft een mens van 80 jaar nog ambities? “Natuurlijk. Ik schrijf een nieuw boek. Of het ooit gepubliceerd zal worden weet ik niet. Ik heb gedroomd dat ik dit jaar zal sterven. Ik geloof het niet maar een mens weet het nooit. ‘k Zal toch voor alle zekerheid best wat vlugger schrijven”. Wees gerust Etienne, dromen zijn bedrog.

Voorstander van klare taal

De meningen van professor Vermeersch, Vlaams filosoof, ethicus, scepticus, opiniemaker en emeritus-hoogleraar aan de Gentse Universiteit, blijven vlijmscherp. Hij zit niet om quotes verlegen, lacht wijsselijk en toont met zijn helderheid verdwaalde geesten de weg. “Alles wat echt overdreven is, heeft geen betekenis. Ik ben voorstander van klare taal. Sommigen gebruiken moeilijke woorden om hun eigen onkunde te verbergen of geleerd te doen. Bij mij zijn die aan het verkeerde adres”.

Vermeersch gelooft niet in oplichtende Mariabeeldjes, seances waarbij tafels naar omhoog gaan, waarzeggers, toekomstvoorspellers en wichelroedes. “Allesmaal onzin van dikwijls goedgelovige, brave mensen. Paranormale gaven en kabouters hebben een hele eigenaardige eigenschap: zodra je ernaar kijkt, verdwijnen ze direct”. Vermeersch heeft geen dagboek. “Daarvoor heb ik niet genoeg discipline”.

Frans Van Damme

Rechter, woord en tegenwoord

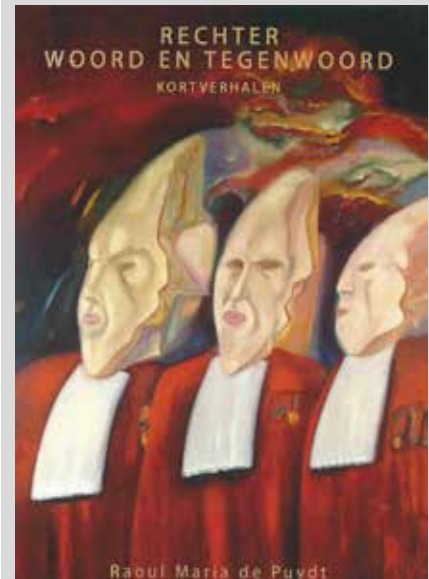
Kortverhalen

Dit boekwerkje illustreert alweer de veelzijdigheid van VJV-lid Raoul Maria de Puydt. Naast kunstrecensent beeldende kunsten, dichter en advocaat is hij, in deze laatste hoedanigheid ook bekend als auteur van ‘de deontologie van de advocaat’.

Aan de hand van tien kortverhalen loodst hij de lezer op een uiterst boeiende, soms zelfs spannende manier, doorheen de leefwereld van de advocaat, de rechter, de eiser, de beklagde en de hele entourage eromheen.

‘Rechter – woord en tegenwoord’ is een schitterende en vlot leesbare bloemlezing van anecdotische verhalen over oorlog, echtscheiding, hoederecht, alimentatie, sociale (on)zekerheid, familievetes, caféruzies, inbraak, diefstal, openbare dronkenschap en veel meer fraaie, minder fraaie, grote en kleine kantjes van de samenleving.

Walter Van den Branden

Rechter, woord en tegenwoord – Kortverhalen, Raoul Maria de Puydt, uitgave van het Raoul Maria de Puydfonds v.z.w., Dilbeek, 2014, 80 pagina's, ISBN 9789081394246, prijs €12,- (verzendingkosten inbegrepen – rekeningnummer BE27 3630 4160 6673).

Ondanks het feit dat Raoul Maria de Puydt in Nederland nooit heeft deelgenomen aan wedstrijden en prijskampen werd hij omwille van zijn verdiensten door Koningin Beatrix geridderd in de Orde van Oranje Nassau.

Bij koninklijk besluit van 11 november 2013 werd hij hier te lande door Koning Filip bevorderd tot Commandeur in de Kroonorde.

Na 42 jaar balie nam hij afscheid van het boeiende advocatenberoep om zich volledig te wijden aan het schrijverschap, zijn levensdroom.

Margritte Museum-Huis

Een bezoek aan het museum-huis van René Magritte (1898-1967) te Jette is de ideale intro om daarna zijn werken te (her)ontdekken in het museum aan het Koningsplein in Brussel. De woonst van de kunstenaar verradt veel van de mens Magritte. Hij huurt, samen met zijn vrouw Georgette, de benedenverdieping gedurende 24 jaar (1930- 1954). Zien waar hij leeft, werkt en vrienden ontvangt; de kamers waar hij eet en drinkt, waar hij liefheeft en doordeweekse dingen doet... voyeurisme pur sang? Misschien, maar elke bezoeker komt er dichterbij de surrealistische kunstenaar en kan daardoor misschien iets beter begrijpen van de schilder van Ceci n'est pas une pipe.

Zijn huis als bron van inspiratie

De lantaarnpaal voor zijn huis dropt je meteen in Het Rijk van de Lichten, een werk uit 1954. In de blauwe kamer, waar de piano van Madame Magritte staat, valt op hoe elementen uit zijn interieur verwerkt zijn in composities. Het raam van dit vertrek is getransponeerd naar zijn canvas; het uitzicht toont een landschap; in 1933 is de straat nog niet volgebouwd. De pendule op het kastje herken je op het schilderij *La durée poignardée*, alsof hij ons zijn verbeterde versie van de realiteit aanreikt. Alles blijft herkenbaar, objecten en figuren zijn getransformeerd, uitvergroot, in andere associaties voorgesteld en vaak schijnbaar contradictorisch. De kunstenaar gebruikt vaak weerkomende voorwerpen zoals een boom, een appel, een spiegel, een vogel, wolkenluchten... Soms inspireert hij zich, zoals in *De bedreigde moordenaar*, op scènes uit de film *Fantomas* uit 1912. Magritte kiest liefst poëtische titels voor zijn werk zonder dat die een verklaring bieden.

De dubbele deur leidt naar de slaapkamer, de groene kamer. Op bed rust een opgemaakte hond. Over het kamerscherm hangen bretellen, alsof hij elk moment kan verschijnen. Op de kast ligt een bruine, kartonnen valies. De houten vloer heeft geschilderde stippen. 'Het tapijt van de arme', zegt de vriendelijke verantwoordelijke van het huis zonder daarbij Magritte als dusdanig te bestempelen. De keuken en de badkamer zijn piepklein.

De leefkamer, eerder een achteraf kamertje, gebruikt hij ook als atelier. Onvoorstelbaar dat in zo'n kleine ruimte wel 800 werken worden gemaakt. De verfgleur beneemt hen soms de adem. Magritte schildert er, gekleed in... kostuum. Zijn vrouw is zijn muze en zijn voornaamste model. Hij is vijftien, zij nog geen dertien wanneer ze elkaar voor het eerst op de kermis in Charleroi ontmoeten. In 1922 trouwen ze.

Het koertje is witgekalkt. Achteraan de tuin staat een atelier, zijn Studio Dongo, waar hij uitsluitend aan illustratieve opdrachten werkt. Weinig bezoekers kunnen aan de verleiding weerstaan om, net zoals op een van de vele foto's in het huis, te poseren op de plaats waar Georgette staat: voor de deur van het atelier.

Een jeugdherinnering

Zijn kinderjaren worden gekenmerkt door voortdurende verhuizingen. Op achtjarige leeftijd speelt de kwajongen met een klein meisje op een kerkhof. Ze dolen in onderaardse gewelven waarin de dood huist en klimmen terug op naar het licht. Daar ontmoeten ze een schilder. Die donker-licht beleving en de man en zijn werk maken een enorme indruk op de jongen. Hij zal later die herinnering zelfs schriftelijk vastleggen.

Wanneer René veertien is, pleegt zijn depressieve moeder zelfmoord. En dat zijn vader zijn drie zonen wel eens heeft ingewijd in het bordeelbezoek... dit en meerdere anekdotes verneem je tijdens het weekend van bereidwillige medewerkers van het huis-museum.

De verdwenen Magrittes

Naar aanleiding van de vijftiende verjaardag van het museum in zijn huis in Jette worden 27 gereconstrueerde werken getoond. Schilderijen die verdwenen of vernietigd werden door een brand of een bominslag of door de artiest zelf overschilderd.

Magritte verdween zelf naar het rijk der doden op 15 augustus 1967; Georgette overleefde hem 19 jaar.

Op de bovenverdiepingen getuigen foto's, brieven en persoonlijke voorwerpen van het leven en de carrière van Magritte.

Praktisch:

- Huis/Museum
www.magrittemuseum.be
Esseghemstraat 135, 1090 Jette
info@magrittemuseum.be
- Het ganse jaar open van woensdag tot en met zondag van 10u tot 18u (behalve op 25 dec. en op 1 jan.)
- De verdwenen Magrittes tot 14 september 2014
- Magritte Museum, Koningsplein 1, 1000 Brussel
www.musee-magritte-museum.be

Chris Rachel Spatz
Foto © Magritte Museum

Grenzeloos Oostends

Roland Desnerck serveert bonte kusttaal voor gevorderden

De auteur van dialectwoordenboeken waar elke andere samensteller van vookabuuleers in Vlaanderen gezond jaloers op is, omdat hij het mooiste, het rijkst geïllustreerde, het sjiekste formaat op de markt bracht over de streektaal van de Koningin van de Badsteden, Roland Desnerck, heeft bij Zorro Uitgeverij Damme een nieuw en vrij lijvig werk (zijn twintigste) uitgegeven. "Grenzeloos Oostends".

De volledige titel van de publicatie is: 'Oostends voor gevorderden en voor liefhebbers van een taalkundige trip'. Gevorderden (Woar emme da noog guurt, daijeur?!) jawel, want een jong angespoelde heeft er een kluif aan. En liefhebbers? Al evenzeer. Ge begint eran en t loat e unie mier loos.

Op het eerste gezicht lijkt er geen structuur in het boek te zitten. Ook al omdat er voor- of achteraan geen referentielijst voorhanden is. Maar na drie meesluitend gelezen lemma heeft de intelligentste, deus Gensche, lezer het door: Desnerck wil kouten rond een aantal pareltjes van woorden in zijn gezeezouten, flamboyante streektaal. Hij wil ook verhaaltjes vertellen met de smeugheid van de meester. Maar hij

wil bovendien nog linguïstisch duiden. Mét kennis van Germaanse, Romaanse, Skandinavische... tot Aziatische talen, Bargoens en Fries. De scribent is een polyglot (zijn Oostendse zeehaven -ferry- en recentelijker ook cruisestad stimuleert er hem toe) en hij is ook een wetenschappelijk onderlegde op het vlak van de grammatica. Zijn opleiding als regent Germaanse talen aan de... Gentse (!) Rijksnormaalschool zal daar wel niet vreemd aan zijn. En hij verwijst er graag naar.

Als men het boek uit heeft constateert de lezer dat het Oostends eveneens een aantal specifieke woorden heeft die géén ander dialect mogen kleuren (van 'Appesjang' over 'Goeze' en 'Simantere' tot 'Zoetverzoetn'. Daarnaast zijn er een aantal woorden tussen A en Z die klinken of geschreven staan zoals in andere dialecten, maar werkwaardig genoeg aan de Noordzee een andere betekenis hebben: 'Knoezel', 'Poepkot', 'Fiester', ...).

De auteur laat de lezer bij hem op schoot zitten om naar zijn boeiend taalverhaal te luisteren. De pedagoog in Desnerck? De grootvader?

Freek Neiryck

Grenzeloos Oostends, Roland Desnerck, Zorro Uitgeverij, Damme, 368 pagina's, gebonden, hardcover (14 x 21 cm) en met een (kleur)omslagafbeelding van "Col en Manchette" van Felix Labisse, door de auteur van ingevulde tekstbalonnetjes voorzien, ISBN 978 94 6168 0303, prijs € 29,95 . www.zorrobooks.be

115 jaar Cercle Brugge in een notendop

VJV-lid Georges Debacker, o.a. hoofdredacteur van het voetbalverenigingsblad "SHOT-magazine", schreef, n.a.v. de 115e verjaardag van voetbalploeg Cercle Brugge op 9 april II., samen met zijn medewerker Marnix Knockaert, een boek waarin de geschiedenis van deze traditieploeg weergegeven wordt.

Het boek omvat 160 blz. en 240 foto's. Naast de historiek per decennium, bekervoetbal, internationaal optreden, en tal van weetjes, zijn alle eindresultaten sinds 1900 opgenomen alsook alle namen van spelers die ook maar één minuut in het A-elftal aantraden. Een aardige infobron, ook voor sportjournalisten.

"115 jaar Cercle Brugge in een notendop", Georges Debacker & Marnix Knockaert, uitgave Cercle Brugge vzw, 160 pagina's, kwaliteitspapier, ISBN 9789081638913, prijs € 15,00 (+ € 3,50 verzendkosten), het boek is ook verkrijgbaar bij Standaard Boekhandel. Info en bestelling: shot@cerclebrugge.be

Titanic: The Artifact Exhibition

De zeebodem als graf

Wie denkt alles te weten van de ramp die de hele wereld beroerde en nog steeds beroert, zal beslist zijn mening herzien na een bezoek aan de uiterst boeiende The Artifact Exhibition. Originele artefacten in vitrines zijn het hart van deze ontroerende tentoonstelling. Hun historische en wetenschappelijke gegevens worden gecombineerd. Achter elk object, of het nu een hartvormig hangertje, een porseleinen bord, een verrekijker of een patrijspoort is, schuilt bovendien het verhaal van een mens, al of niet gered na die noodlottige nacht van 14 op 15 april 1912.

Honderden, volledig intacte gratineerschalen werden terug gevonden. De kast waarin ze waren opgeborgen heeft ze beschermd, maar het hout rotte weg en als soldaten in het gelid bleven ze staan in het zand van de Atlantische Oceaan bodem. Aldus worden ze ook in de tentoonstelling gepresenteerd.

Dat brengt ons meteen op het interessante aspect van het vergaan van verschillende materialen op een diepte van 4 000 m. Het schip zelf wordt langzaam aangetast door micro-organismen die het ijzer opvreten. Massa's bacteriën en schimmelkolonies die zich mengen met zand en corrosie producten vormen roestpegels en eten letterlijk de boeg van het schip op. Uiteindelijk zal de constructie imploderen op de bodem van de zee en alles wat zich nog in het wrak bevindt zal dan voor altijd verloren zijn. Binnen 100 jaar zal wellicht van de onzinkbaar geschatte Titanic niet veel meer over blijven. Het is dan ook bevreemdend dat ledere portefeuilles, brieven en zelfs kledij zo intact in de vitrines liggen. Elk materiaal heeft uiteraard een speciale conserveringsprocedure ondergaan.

We zijn op ons paasbest en bereid om onder te gaan gekleed als gentlemen (Guggenheim)

De tentoonstelling focust intensief op de passagiers en de bemanningsleden van de Titanic. Onder de eerste klas reizigers bevond zich de industrieel Guggenheim die toen hij zich realiseerde dat er geen redding meer was, zijn avondkleding aantrok. Er waren 27 Belgen aan boord, waaronder de Oostendenaar Georges Aspeslagh die werkte in het restaurant en Georges Krins, violist in een van de muziekensembles. Jules Sap, een landverhuizer in derde klas, werd achteraf door bioscopen overal in het land gevraagd om bij de film een inleiding te geven van zijn wedervaren en redding. Dorothy Gibson, actrice in stomme films, was één van de sterren aan boord van de Titanic. Na de ramp speelde zij mee in de film 'Saved from the Titanic', die amper één maand na de ramp gedraaid is. In de film droeg ze de jurk die ze droeg op de avond van de ramp.

Het rijk gedocumenteerde boek De Belgen op de Titanic van Dirk Musschoot (uitgeverij Lannoo) getuigt met een massa foto's van het lot van onze landgenoten. Het eind-

Titanic: The Artifact Exhibition, 31 mei 2014 t/m 30 september 2014 Paleis 2, Brussels Expo Belgiëplein 1, 1020 Brussel, openingsuren: iedere dag open van 10 u tot 18 u. Nocturne op donderdag tot 21 u. Sluitingsdag: dinsdag

Tickets en tarieven: Volwassen (vanaf 12 jaar): 15,90 € (audiogids inbegrepen) Voor kinderen is een speciale kinderaudiogids beschikbaar. Versies beschikbaar in het Nederlands, Frans en Engels. Kinderen (tot 12 jaar): 12,90 € Familieticket (4 pers. max 2 volw.): € 50,00

Openbaar vervoer: treinstation: Brussel-Zuid, dan metro 6 richting Koning Boudewijn (halte Heizel, vlakbij het Atomium). (www.expotitanic.be)

rapport van de onderzoekscommissie vermeldt dat er 2 223 personen aan boord waren op het moment van de ramp. Daarvan overleden er 1 517. In totaal werden 706 opvarenden gered. Van alle 1e klas passagiers werden er 60,5% gered, van alle 2e klas 43,8%, van alle 3e klas 24,5% en van de bemanning 23,6%. Gelukkig was slechts 55% van de accommodatie bezet. Van de 27 Belgen overleefden er 7. De meeste mensen die met een reddingsvest aan in het water belandden, zijn overleden aan onderkoeling.

Een visuele, auditieve en tactiele beleving van de tentoonstelling

Dankzij de uitstekende uitleg via de audiogids ontdek je bv. dat bij de bouw van het schip, op moeilijk te bereiken plaatsen, een draagbare oven in de constructie stond. Een deel van de 3 000 000 klinknagels werd er verhit. De hydrau boy nam ze aan, gooide ze naar de catchboy die ze aanbracht op de juiste plek terwijl een derde ze op de plek hield en een vierde ze langs de buitenkant vastnagelde. Zo'n details zijn nieuw voor velen.

Dankzij de reproductie van een eerste klas kamer en gang alsook het Veranda Café kan de bezoeker zich een beeld vormen van de luxueuze uitvoering van het interieur. Zelfs een kamer derde klas waar voor een plaats omgerekend zo'n 1 080 euro diende betaald te worden oogt nog comfortabel. Aan boord van de Titanic werd ook een krantje gemaakt: de Atlantic Daily Bulletin. Naast artikelen en reclame verschenen in de krant onder meer het dagmenu, de beurskoersen, de resultaten van de paardenrennen en het laatste shownieuws.

Wanneer je onder een gereconstrueerde waterdichte deur stapt, ontbreekt het stampend geluid van de motoren niet op deze tentoonstelling. De uitnodiging om een heuse ijs-

vervolg op pagina 16

De berg zegt

Het 'lijvige doodsprentje' van Ivan Heylen

Aan het einde (? , hij is volslagen onvoorspelbaar die artistieke 'Werkmens') van zijn carrière verschijnt er van de veelzijdige showbizz- en mediafiguur Ivan Heylen (Oosteeklo 1946) een autobiografie bij Uitgeverij Van Halewyck, met als titel "De berg zegt". De auteur noemde het, bij de door zijn vriend ex-wielrenner - en eveneens bekend uit de 'boekskes' fenomeen - Eddy Planckaert warm ingeleide voorstelling in het Blankenbergse Oester- en Kreeftenrestaurant Den oesterput, zijn "dik doodsprentje". Toch sprankelt het werk als het levensverloop van de duizendpoot zelf. En als laatste zin voorspelt hij zijn lezers een 'Wordt vervolgd'.

Heylen streeft in zijn uitgebreid geïllustreerd 320 pagina dik boek eigenlijk wel volledigheid na. Daardoor krijgt het een extra documentair karakter en wordt het ook een boeiende kroniek van zijn tijd. Hij noteert met de feitenbezorgdheid de showbizwereld en de mediafenomenen van de periode waarin hij superactief was, - na en naast een leven als friturist, fabrieksarbeider... later als zanger, gevreesd diepte-interviewer, Tour de France-verslaggever, multifunctioneel mediawerker... tot en met niet erg succesrijk kunstschilder en filmscenarist. Hij beschrijft het allemaal en niet zonder zelfkennis en relativisme.

Maar 'De Wilde Boerenzoon' zou zichzelf niet zijn als hij die opsomming

De berg zegt - autobiografie, Ivan Heylen, Uitgeverij Van Halewyck, Leuven, 320 pagina's (15 x 23 cm), ISBN 9789461312938, prijs € 19,95 – ook verkrijgbaar als e-Boek, prijs € 9,95 (www.vanhalewyck.be)

van data en feiten niet doorspekt met kritische bedenkingen en goed bij de grond blijvende filosofie... uit het leven gegrepen. Daaruit komt een man naar voor, van wie de volkstaal het zo mooi uitdrukt met: 'Den diene moe nie weere komen...'. Hij verwoordt dat universeel optimisme overigens zelf in één van de aforismen vooraan in zijn boek: 'Alles wat minder is dan kanker, is geen probleem.'. En op pagina

145: "Alles went. Ook doodgaan.' Veel mensen sterven enkele keren voor ze doodgaan. Je leert ermee leven."

Eerlijkheid siert de ooit in Vlaanderen wereldberoemde autobiograaf. Heylen geeft ridderlijk toe dat hij ontzettend aantrekkelijke kansen kreeg in zijn carrière maar dat hij die zeker niet allemaal juist wist aan te pakken en daardoor (vooral financieel bloedend) regelmatig van de ladder van het succes schoof, terug met beide voeten op de harde grond. Hij schreef zijn levensverhaal uiterst plastisch, hyperrealistisch, sfeerpropend. De lezer heeft geen enkele moeite om mee te stappen in de heropgeroepen werkelijkheid en het sociale decor ervan.

De vaak amateuristische iconografie met familiekiekjes, facsimile van documenten, platenhoezen, beelden van televisieschermen... dragen bij tot documentaire karakter. De kwaliteit van de originele opname liet wellicht niet toe om de tekstillustrerende afbeeldingen groter weer te geven, dat is begrijpelijk. Maar dat ze niet altijd perfect naast de betreffende inhoud gekaderd staan zorgt wel nu en dan voor wat zoekwerk. Dubbel vervelend bij een boek dat je geneigd bent in één ruk van het begin tot het einde te verslinden. Voor de rest geen negatief woord voor de zéér verzorgde uitgave, die perfect op de doelgroep afgestemd blijkt.

Freek Neiryndck

vervolg van pagina 15

berg aan te raken is verrassend voor groot en klein. De speciale kinderaudiogids klinkt zelfs in volwassen oren aangenaam en interessant.

Dramatische voorspelling?

In de roman *Futility* uit 1898, 14 jaar vóór de schipbreuk van de Titanic, beschreef Morgan Robertson de aanvaring van het schip de Titan met een

ijsberg. Er zijn meerdere verbluffende gelijkenissen tussen deze roman en het echte drama van de Titanic: de maand van de ramp (april), de lengte van het schip (Titanic 269 m - Titan 240 m), en het aantal passagiers aan boord (Titanic 2.200 - Titan 2.000).

Chris Rachel Spaz
Foto © Expotitanic